

Il puncts principals sco survista

CDEP-T

Conferenza dals
directurs da l'educaziun
da la Svizra tudestga

Pertge in Plan d'instrucziun 21?

Ina gronda maioritad da la populaziun svizra ha approvà l'onn 2006 l'art. 62 al. 4 da la Constituziun federala. Ils chantuns vegnan obligads tras quel d'armonisar las finamiras da furmaziun per tut ils stgalims. Sch'i na reussescha betg als chantuns d'armonisar las finamiras, po la Confederaziun decider mesiras necessarias.

Per ademplir questa incumbensa ston tut ils chantuns sur-lavurar lur plans d'instrucziun. Ils 21 chantuns germanofons e plurilinges èn sa decidids da far quai cuminaivlamain ed han lantschà il project Plan d'instrucziun 21. Lavur cuminaivla è pli favuraivla. Era per famiglias ha in'armonisaziun da las scolas avantatgs: Ils uffants da famiglias che midan chasa en in auter chantun vegnan a s'acclimatisar pli spert

en la nova scola. E la midada en ina scola professiunala u en in gimnasi d'in auter chantun vegn simplifitgada.

Cun l'elavuraziun cuminaivla dal Plan d'instrucziun 21 resta la suveranità da la scola tar ils chantuns. Il plan d'instrucziun elavurà cuminaivlamain duai garantir che las finamiras en tut ils roms èn cumparegliablas. A medem temp han ils chantuns la pussaivladad d'adattar il Plan d'instrucziun 21 tenor agen basegn.

Il Plan d'instrucziun 21 è oravant tut in instrument per armonisar la scola populara e na vul betg instradar ina refurma da scola.

Tge è in plan d'instrucziun?

In plan d'instrucziun definescha tge che scolaras e scolaras emprendan en mintga rom ed en mintga ciclus. El vala sco basa per sviluppar meds d'instrucziun, el è in instrument da planisaziun per persunas d'instrucziun sco era per la scola-

ziun e la furmaziun supplementara da persunas d'instrucziun. A medem temp mussa il plan d'instrucziun a scolaras, a manaschis d'empredissadi u a geniturs tge ch'uffants e giuvenils san u duain savair suentar mintga stgalim da scola.

Co è il Plan d'instrucziun 21 organisà?

En general èn ils plans d'instrucziun d'ozendi organisads tenor stgalim da scola, la partiziun dals stgalims variescha dentant da chantun tar chantun. Sin plaun naziunal han ins per questa raschun defini trais ciclus ch'èn cumpatibels cun ils stgalims da scola en ils chantuns.

Per la fin da la 2. classa primara, da la 6. classa e da la scola populara vegnan pretendidas cumpetenzas fundamentalas (standards naziunals da furmaziun) per tut las regions lin-

guisticas en la lingua da scola, las linguas estras, en matematica ed en las ciencias naturalas. Quellas èn era la basa per il Plan d'instrucziun 21.

1. ciclus	2. ciclus	3. ciclus
scolina cun 1./2. classa	3.-6. classa	7.-9. classa

Ils roms dal Plan d'instrucziun 21

Era en il chantun Grischun s'accordan ils roms cun ils plans d'instrucziun actuals en ils chantuns ed integreschan la situaziun actuala dal svilup professiunal-didactic.

1. ciclus scolina cun 1./2. classa	2. ciclus 3.-6. classa	3. ciclus 7.-9. classa
lingua da scola		
lingua chantunala		
englais		
lingua naziunala		
matematica		
natira, uman e societad		
natira e tecnica cun fisica, chemia, biologia economia, lavur e tegnairchasa spazi, temps e societads cun geografia ed istorgia etica e religiuns		
art e disseggn: disseggn e furmar / lavurs a maun (textil e zambregiar)		
chant e musica		
moviment e sport		
medias ed informatica		
orientaziun professiunala		
formaziun per il svilup persistent		
cumpetenzas transversales: cumpetenzas persunalas / socialas / metodicas		

Cumpetenzas

Il Plan d'instrucziun 21 descriva en furma da cumpetenzas tge che las scolaras ed ils scolars emprendan durant la scola populara. Per sviluppar ina cumpetenzas basegnis trais chaussas:

- Savair:** Savida e chapientscha che jau dovrel per schliar in pensum. Analisar e structurar infurmaziuns tutga era latiers.
- Savair far:** Capacitad ed abilitad da nizzegiar ed applitgar la savida a moda pratica per uschia pudair schliar il pensum.
- Vulair:** Esser pront, avair la tenuta e mussar engaschi per acquistar ed applitgar savida e capacitad.

En il Plan d'instrucziun 21 vegn il focus mess pli ferm sin la cumbinaziun e l'applicaziun da savida sco era da capacitads ed abilitads.

En in'instrucziun ch'è orientada a las cumpetenzas èn las persunas d'instrucziun centralas. Per l'ina creeschjan ellas sa basond sin metodas retschas da lecziuns cun bler cuntegn ed in ambient d'emprender multifar; per l'autra mainan ellas la classa e sustegnan las scolaras ed ils scolars en lur emprender cun savida pedagogica e didactica dal rom.

Cumpetenzas da basa ed incumbensa dal ciclus

Per mintga cumpetenzas vegn il svilup da la savida e da la capacitad descrit en stgalims. Il Plan d'instrucziun 21 numna latiers per mintga ciclus las cumpetenzas da basa. Las **cumpetenzas da basa** inditgeschan ils stgalims da cumpetenzas che las scolaras ed ils scolars duain cuntanscher fin a la fin dal ciclus. Els cuntanschan las cumpetenzas da basa en il decurs dal ciclus en differents muments. Bleras scolaras e blers scolars lavuran alura vi dals stgalims da cumpetenzas cuntinuants.

L'**incumbensa dal ciclus** definescha vi da tge stgalim da cumpetenzas ch'i sto vegnir lavurà a moda lianta en tge ciclus. Las scolaras ed ils scolars ston survegnir la pussaivladad da lavurar vi dals stgalims da cumpetenzas che surpassan las cumpetenzas da basa che tutgan tar l'incumbensa dal ciclus.

1 Las scolaras ed ils scolars san preschentar la via da quintar, la describer, la barattar e suandar.

Las scolaras ed ils scolars... renviament AS

	1	2	3
Incumbensa dal 1. ciclus	a		
	b		
	c		
	d		
Incumbensa dal 2. ciclus	e		
	f		
	g		
Incumbensa dal 3. ciclus	h		
	i		

Cumpetenzas da basa

A partir da la scolina fin a la fin da la scola populara

Il Plan d'instrucziun 21 è concepì tenor differents roms. El mussa co che las cumpetenzas vegnan acquistadas da la scolina fin a la fin da la scola populara. Il svilup da cumpetenzas vegn da nov structurà e declerà tenor roms davent da la scolina.

L'instrucziun en il 1. ciclus s'orientescha dentant sco fin qua fitg ferm al svilup dals uffants. Ella promova il svilup

motoric, la percepziun, l'orientaziun temporal e spaziala, la fantasia e la creativitat sco era la lingua e las pussaivladads da s'exprimer dals uffants. En il 1. ciclus dal Plan d'instrucziun 21 è il giugar anc adina ina part centrala da l'emprender.

Chapientscha dal process d'emprender e d'instruir

Il Plan d'instrucziun 21 mantegna la libertad metodica. Aspects centrals da la chapientscha dal process d'emprender e d'instruir èn:

- **Pensums d'auta qualitat** cuntengan problems provocants, dentant na cuntengan betg cuntegns che surdu-mondan ils uffants. Buns pensums activeschan il paratgar e l'agir. Els sa drizzan ad uffants pli flavelts e pli fermes e favuriseschan vias d'emprender individualas. Els sveglian mirveglias e motivaziun.
- Promover las **competenzas transversalas** (cumpetenzas personalas, socialas e metodicas) è ina ferma ed impurtanta part en l'instrucziun quotidiana.
- **Metodas d'instruir multifaras** en cumbinaziun cun furmas adattadas che sustegnan l'emprender pussibilitè-

schan a las persunas d'instrucziun da s'adattar als uffants cun lur premissas e basegns differents. Tar tut quai decidan las persunas d'instrucziun cun tge metodas che las scholaras ed ils scolars san sviluppar lur cumpetenzas.

Valitaziun

- Tar l'instrucziun orientada a las cumpetenzas tutga ina buna cultura da feedback. Ella è in aspect central per la qualitat da l'instrucziun e promova l'emprender ed il svilup da cumpetenzas.
- A medem temp è la valitaziun cun notas la basa per la qualificaziun da las scholaras e dals scolars e serva a la seleziun. Correspudentamain sto ella succeder a moda conscienziusa e cun senn da responsabladad.

- Prescripciuns formalas per discurs cun geniturs, proceders da valitaziuns ed attestats sco era proceders da promoziun e d'admissiun vegnan reglads da mintga chantun e na fan betg part dal Plan d'instrucziun 21.

Linguas estras

La Conferenza svizra da las directuras e dals directurs chantunals da l'educaziun publica (CDEP) è sa cunvegnida l'onn 2004 che tut ils uffants en Svizra han d'emprender duas linguas estras – ina secunda lingua naziunala ed englais. Ils chantuns èn s'accordads tge lingua estra che duai vegnir emprendida l'emprim en tge regiun.

La realisaziun da questa strategia ha gia cumenzà avant il Plan d'instrucziun 21. Il Plan d'instrucziun 21 na porta qua naginas midadas. Ils plans d'instrucziun per las linguas estras s'orienteschan gia a cumpetenzas. Ellas èn vegnidas surpigliadas ed adattadas al nov concept dal Plan d'instrucziun 21.

1. lingua estra

Cura e co vegn il Plan d'instrucziun 21 introducì?

Ils chantuns decidan davart l'introducziun dals plans d'instrucziun chantunals sin basa dal Plan d'instrucziun 21. Els pon far adattaziuns necessarias per lur chantun. Intgins chantuns han già decidì l'introducziun, ils auters fan las preparativas persuerter. Singuls chantuns han cumenzà cun l'introducziun l'onn da scola 2015/16, la maiorità vegn ad introducir il plan d'instrucziun ils onns da scola 2017/18 u 2018/19.

Infurmaziuns davart l'introducziun en ils chantuns e links sin las paginas-web chantunals e sin ils plans d'instrucziun chattais Vus sin la pagina-web qua:

www.lehrplan.ch/kantone

www.lehrplan.ch

Editor:

CDEP-T

Conferenza dals
directurs da l'educaziun
da la Svizra tudestga

Secretariat CDEP-T
Via centrala 18, CH-6003 Lucerna
Telefon +41 (0)41 226 00 60, www.d-edk.ch